

RJEŠENJA I BODOVANJE UČENIČKIH ODGOVORA – II. RAZRED

XXXI. NATJECANJE IZ HRVATSKOGA JEZIKA (2026.) – DRŽAVNA RAZINA

Ispit ima 31 zadatak. Točni odgovori vrijede ukupno 100 bodova. Bodovna vrijednost zadatka u ispitu napisana je u kvadratiću kraj zadatka. Moguće točno rješenje ili druga točna rješenja odvojena su kosom crtom ili su navedena u zagradama. U rješenjima se sustavno provodi navezivanje, ali valja priznati i učenička rješenja bez navezaka. Valja priznati samo odgovore koji su u cijelosti u skladu s pravopisnom, gramatičkom i leksičkom normom. Zapis cjelovitoga teksta uz zadatke slušanja nalazi se na kraju rješenja.

1. zadatak

Naši predci vjerovali su u vile, vještice, vukodlake i patuljke.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani. Priznaju se odgovori: štrige, štriguni, krsnici, mōre.)**

2. zadatak

Naziv štriga u čakavsko narječje preuzet je iz venecijanskoga dijalekta.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

3. zadatak

Štriguni su bili vješci, odnosno muškarci koji su se bavili vještičarenjem.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

4. zadatak

d) Iscjeljivanje ljudi molitvom. – **1 bod**

5. zadatak

Štriguni su se najčešće pretvarali u pse i mačke.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

6. zadatak

Štriguni i krsnici borili su se na sabatima.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

7. zadatak

Mõra je žena koja noću napada ljude dok spavaju.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

8. zadatak

b) Okretali ključ u ključanici pod kutom od 180 stupnjeva. – **1 bod**

9. zadatak

Iskustva istovjetna napadima mõra suvremena znanost naziva paralizom sna.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

10. zadatak

Pučke priče više nisu popularne zbog razvoja znanosti i modernoga načina života.

- **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

11. zadatak

– starih Slavena

– slavenskim božanstvima

– vrhovnoga boga praslavenskoga panteona – Peruna

– planinski vrh Perun na Učki

– uzvisina Perunčevac kraj Gračišća u Istri

– brdo Perun iznad Podstrane, u nekadašnjoj Poljičkoj Republici / Poljičkoj republici

- **6 bodova (Svako u cijelosti točno napisano ime/naziv vrijedi 1 bod.)**

12. zadatak

- a) Veles je pastire doveo do pašnjaka ne izlažući ih opasnosti.
- b) Pretpostavljam s velikom sigurnošću da je Veles pastire doveo do pašnjaka.
- **2 boda (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod. Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**

13. zadatak

- a) U staroj hrastovoj šumi odrješit je starac zamolio vilu da odriješi čvor čarolije koji su davno zavezale zavidne vještice.
- b) Čarobnica je odgovorila da je cijena čarolije previsoka, no djevojčica je procijenila da je to jedini način da selu donese blagostanje.
- c) Djed je unucima pripovjedio pripovijetku koju je kao dijete čuo od svoga djeda.
- d) Vile su bile poznate po vještini i umijeću pravljenja čarobnih napitaka.
- **4 boda (Svaka u cijelosti točno napisana rečenica vrijedi 1 bod.)**

14. zadatak

- a) palatalizacija
- b) nepostojani a
- c) nepostojani a, sibilizacija
- d) jotacija
- **5 bodova (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.)**

15. zadatak

- a) znanstvenim stilom
- b) književnoumjetničkim stilom
- c) publicističkim/novinskim stilom
- **3 boda (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.)**

16. zadatak

- a) Marija Jurić Zagorka bila je istaknuta novinarka i književnica, a po njoj je, između ostaloga, nazvana osnovna škola u Vrbovcu. / Marija Jurić Zagorka bila je istaknuta novinarka i književnica a po njoj je, između ostaloga, nazvana osnovna škola u Vrbovcu.
- b) Pekarica i piljarica Barica Cindek bila je spaljena kao vještica u Zagrebu 4. rujna 1743. godine, a njezin je život poslužio Mariji Jurić Zagorki kao inspiracija za stvaranje lika kontese Nere iz *Gričke vještice*.

- c) Dr. sc. Nataša Polgar u svom radu piše: „Vjerovanja u vještice, zle sile i čarobnjake odnosno čarobnice vjerojatno su stara koliko i ljudski rod.“
- d) „Ja ću izgraditi stube do Trsata,“ reče vrag knezu Frankopanu, „ali će one voditi do gostionice, a ne do svetišta.“
- e) Svetu nazaretsku kuću s Trsata anđeli su još dva puta premještali: prvo na brdo, a zatim uz cestu gdje se i dan danas nalazi. / Svetu nazaretsku kuću s Trsata anđeli su još dva puta premještali: prvo na brdo, a zatim uz cestu, gdje se i dan danas nalazi. / Svetu nazaretsku kuću s Trsata anđeli su još dva puta premještali – prvo na brdo, a zatim uz cestu gdje se i dan danas / dan-danas / dandanas nalazi. / Svetu nazaretsku kuću s Trsata anđeli su još dva puta premještali – prvo na brdo, a zatim uz cestu, gdje se i dan danas / dan-danas / dandanas nalazi.

- **5 bodova (Svaka u cijelosti točno napisana rečenica vrijedi 1 bod.)**

17. zadatak

- a) priložna, namjerna
- b) priložna, uzročna
- c) priložna, pogodbeni/uvjetna/stvarna/realna
- d) priložna, posljedična

- **4 bodova (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod. Priznaje se ako uz vrstu priložne rečenice nije napisano i *priložna*.)**

18. zadatak

	vrsta riječi	gramatičke kategorije (padež, rod i broj)
gori	imenica	L, ž. r., jd.
prostrana	pridjev	N, ž. r., jd.
koju	(odnosna) zamjenica	A, ž. r., jd.
njoj	(osobna) zamjenica	L, ž. r., jd.
pećinom	imenica	I, ž. r., jd.

- **5 bodova (Svaki u cijelosti točno riješen redak vrijedi 1 bod.)**

19. zadatak

- a) srkati

- b) sricati
- c) zavređivati
- d) dosezati
- e) razrješavati/razrješivati

- **5 bodova (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.)**

20. zadatak

Premda se bojahu vukodlaka, djeca hrabro iđahu po planini noću i moljahu se Djevici Mariji da ih zaštiti od zla.

- **3 boda (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.)**

21. zadatak

Opčinjen narodnim pričama i legendama, redovito iz knjižnice posuđujem knjige o toj tematici.

- **1 bod (Gramatički i pravopisno točno preoblikovana rečenica vrijedi 1 bod.)**

22. zadatak

- a) priče – izravni objekt (Priznaje se i ako piše samo objekt.)
- b) sadržaja – imenski/imenički atribut (Priznaje se i ako samo piše atribut.)

- **2 boda**

23. zadatak

je – osobna zamjenica (Priznaje se i ako piše samo zamjenica.)

- **1 bod**

24. zadatak

a)

surečenica	vrsta surečenice
lako su seljani vjerovali	dopusna
da šuma skriva tajnu	objektna
koju nitko nije uspio otkriti	atributna
tko je ondje ušao	subjektna
mladić je odlučio	glavna
da će otkriti istinu	objektna
kad pronađe put	vremenska/pogodbena

koji vodi do izvora	atributna
---------------------	-----------

b)

surečenica	vrsta surečenice
Kad pričaš prijatelju	vremenska/pogodbeni
gdje si jeo dobar ručak	objektna
ili što vrijedi posjetiti tijekom putovanja	rastavna (priznaje se i objektna)
ti već sudjeluješ u usmenoj predaji	glavna
premda toga nisi svjestan	dopusna

- **13 bodova (Svaka točno ispisana i određena surečenica vrijedi 1 bod.)**

25. zadatak

a) ona – zamjenica

- **1 bod**

26. zadatak

- a) ki – fonološki dijalektizam
b) bim – morfološki dijalektizam
c) šli – fonološki dijalektizam
d) iskat – potpuni/leksički/izrazni dijalektizam
e) černi – fonološki dijalektizam

- **5 bodova (Svaki točno određeni dijalektizam vrijedi 1 bod.)**

27. zadatak

izravno pokazuju

je prirodno srasla

- **2 boda (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.)**

28. zadatak

a) Ni ptičjega mlijeka nije im nedostajalo, zato i sad ljudi žele da se ono vrijeme vrati.

- b) Susjeda se naslonila na ulazna vrata/dvorišna vrata/velika ulazna vrata i sad polako/potanko/bez žurbe/u tišini/u dokolici razgovara sa susjedom.
- c) U noći i u magli nikada ne hodam/idem po brijezima/brjegovima/bregovima.
- **3 boda (Svaka gramatički i pravopisno točna rečenica vrijedi 1 bod. Priznaju se i drugi slični odgovori koji su gramatički i pravopisno točni, a imaju podudarno značenje.)**

29. zadatak

- a) perjanici – historizam
- b) blog – pomodnica
- c) kano – arhaizam
- d) magnetofon – zastarjelica
- e) viralan – pomodnica/neologizam
- **5 bodova (Svaki točan odgovor vrijedi 1 bod.)**

30. zadatak

- a) nadnaravna – natprirodna, bića i pojave koje nisu u skladu s prirodnim zakonima, transcendentna
- b) unedogled – beskrajno dugo, beskrajno, beskrajno daleko, u beskraj
- c) oštroumni – pronicijivi, mudri, britkoga uma, pametni, koji brzo i dobro misle
- d) kob – sudbina, udes, sudba, usud, sreća, znak, znamenje po kojem se sluti dobro ili zlo
- **4 boda (Priznaju se i druga slična objašnjenja koja odgovaraju značenju riječi.)**

31. zadatak

- a) Mještani Kringe otišli su na grob Jure Granda jer je nakon smrti uznemiravao suseljene. / Mještani Kringe otišli su na grob Jure Granda da bi mu se suprotstavili. / Mještani Kringe otišli su na grob Jure Granda da bi mu protjerali kolac kroz utrobu. / Mještani Kringe otišli su na grob Jure Granda da bi mu odsjekli glavu. – **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**
- b) Svjedočanstvo o vampiru prvi je put u Europi zabilježeno u djelu *Slava vojvodine Kranjske*. – **1 bod (Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)**
- c) Želiš li o njemu čitati odmah i sad, savjetujemo da skokneš do obližnje knjižnice i posudiš roman *Vampir* hrvatskoga književnika Borisa Perića. – **1 bod**

- d) Napisana je u drugom/prvom licu. / Razlikuje se po vrsti funkcionalnoga stila. – 1 bod
(Priznaju se i drukčije oblikovani točni odgovori ako su jezično u cijelosti točno napisani.)
- e) odmah i sad – 1 bod (Priznaju se i sljedeći odgovori: 1579. godine, 1925. godine, zbirka tekstova *Priče o vješticama i sablastima iz Rajnskog antiquariusa*, roman *Vampir*, djelu *Slava vojvodine Kranjske*.)
- f) selca/seoca/selceta – 1 bod

g)

pravopisna pogreška	ispravak pravopisne pogreške
mira!“.	mira!“
(1785–1868)	(1785. – 1868.)

- 2 bodova (Svaka ispisana i ispravljena pravopisna pogreška vrijedi 1 bod.)

Napomena: nakon dopuna rješenja priznat je i odgovor *Ovdje je Isus Krist koji nas je izbavio iz pakla i umro za nas...* (za pravopisnu pogrešku) te *Ovdje je Isus Krist, koji nas je izbavio iz pakla i umro za nas...* (za ispravak pravopisne pogreške).

h)

leksem koji ne pripada hrvatskome standardnom jeziku	odgovarajuća zamjena u hrvatskome standardnom jeziku
štrigun	vještac
štorija	priča
antiquarius	antikvar/antikvarijat/zbirka starina/starinski zapisi

- 3 bodova (Svaki u cijelosti točno riješen redak vrijedi 1 bod. U drugom stupcu priznaju se i drugi slični odgovori koji odgovaraju značenju riječi.)

ZAPIS CJELOVITOGA TEKSTA UZ ZADATKE SLUŠANJA

Počinje prvi dio ispita sa zadatcima slušanja na državnome Natjecanju iz hrvatskoga jezika. Zvučni zapis slušat ćeš dva puta. Između tih dvaju slušanja bit će stanka od 20 sekunda za ponovno čitanje zadataka. Prije slušanja polaznoga teksta pročitaj zadatke. Za čitanje zadataka prije slušanja polaznoga teksta imaš 40 sekunda.

Sad ćeš čuti zvučni zapis polaznoga teksta dva puta. Tijekom prvoga slušanja pažljivo prati zadatke u ispitu. Možeš se koristiti radnim listom. Slijedi prvo slušanje.

Naši predci istinski su vjerovali u vile, vještice, vukodlake, patuljke i slična mitološka bića. U različitim hrvatskim krajevima pridavali su im različite karakteristike i nazive. Primjerice, naziv za vještice na području Istre i kvarnerskih otoka bio je štriga. Taj je romanizam u čakavsko narječje preuzet iz venecijanskoga dijalekta. Zanimljivo je da se u navedenim krajevima nije samo žene optuživalo za vještičarenje, već su vještice odnosno vješci često bili i muškarci, a nazivalo ih se štrigunima.

Glavno obilježje štriguna bilo je da nadnaravnim moćima nanose štetu selu: zbog njih su stradavali usjevi, obolijevali ljudi i stoka, a smatralo ih se krivcima i za elementarne nepogode. Pripisivala su im se najstrašnija svojstva kao što su infanticid i antropofagija. Nažalost, neka su djeca već od rođenja bila obilježena kao štriguni, primjerice ako bi se rodila s atavističkim elementima poput repa. Također, vjerovalo se da se štriguni noću pretvaraju u životinje, uglavnom pse i mačke, te odlaze na tajne sastanke, sabate, na križanjima putova, zbog čega su ljudi na takvim mjestima postavljali raspela i gradili kapelice radi zaštite od uroka.

Uz Božju pomoć ljudi su se uzdali i u pomoć krsnika. U pučkim pričama krsnik je iscjelitelj i antipod štriguna, s kojim je u vječnom sukobu. Kao štriguni i krsnici imaju sposobnost pretvarati se u životinje te se u takvom obliku na sabatima boriti sa štrigunima.

Osim štriguna naši su se predci bojali mōra. Vjerovalo se da su to žene koje noću napadaju ljude dok spavaju gušeći ih, daveći i gnječeći. Kako bi se obranili od napada mōra, ljudi su pod jastuk stavljali kokošji ili dječji izmet, zabadali nož u vrata ili škare u ključanicu ili bi okrenuli ključ u ključanici u položaj križa, odnosno pod kutom od 90 stupnjeva, jer se vjerovalo da mōra dolazi upravo kroz ključanicu. Iskustva istovjetna napadima mōra ljudi doživljavaju i danas, no suvremena znanost naziva ih paralizom sna.

Upravo je znanost, uz moderan način života, glavni krivac što su danas zanijemjele pučke priče, kojima su naši stari, pripovijedajući ih, kratili duge zimske večeri, a junaci tih priča možda zauvijek napustili naše krajeve.

Slijedi drugo slušanje.

Ponovno se čita polazni tekst.

Prvi dio ispita sa zadatcima slušanja gotov je. Možeš nastaviti rješavati ispit.